

Kønsvorter (Kondylomer)

Kondylomer er kønsvorter, der kan være lokaliseret til livmodermund, skedeslimhinde, skedeindgang og huden omkring skeden og endetarmsåbningen. Efter smitte med vortevirus (HPV), kan virus findes i huden i usynlig form i lang tid, før der dannes vorter. Derfor kan det være umuligt at sige hvornår og af hvem, man er blevet smittet.

Der findes flere typer kondylomer: de blomkålsagtige og de flade-formede. De blomkålsagtige udvikles stort set aldrig med celleforandringer i modsætning til de fladeformede. De fladeformede kondylomtyper, øger risikoen for livmoderhalskræft og kræft ved kønslæberne afhængig af lokaliseringen. Nogle kondylomtyper øger risikoen for livmoderhalskræft, formentlig fordi man er smittet med flere typer vira på én gang, hvorfor man efterfølgende nøjere bør kontrolleres for livmoderhalskræft.

Hyppighed

Kondylomer ses hyppigst hos yngre kvinder, Antallet af tilfælde har været stigende gennem de seneste år. Vortevirus kan påvises hos ca. halvdelen af kvinder under 25 år.

Årsag

Kondylomer skyldes infektion med vortevirus, human papilloma virus (HPV, type 6 og 11 er årsag til 90% af de blomkålsignende vorter). Virus smitter ved samleje. Human papilloma virus forbindes også med forstadier til livmoderhalskræft og kræft i livmoderhalsen. Men i disse tilfælde drejer det sig særligt om HPV-typerne 16,18 og 31, som giver de fladeformede usynlige vorter.

Symptomer

Ofte har man slet ingen symptomer, men ellers er kløe og irritation de typiske symptomer i forbindelse med kondylomer, og så er de en kosmetisk gene,

Hvad kan man selv gøre

Smitte med kondylomer kan delvis forebygges ved anvendelse af kondom. Har man fået påvist kondylomer er det vigtigt, at ens partner bliver undersøgt og behandlet. På længere sigt er det vigtigt, at man følger de normale celleskrabs-undersøgelser hos egen læge, hvor man undersøges for eventuelle celleforandringer på livmoderhalsen. Der er udviklet en vaccine mod HPV. Gardasil-vaccinen dækker 90% af de vira (5 og 11). som forårsager kondylomer og 70% af de fladeformede (16 og 18), som har potentiale til celleforandringer.

Undersøgelser

Diagnosen stilles ofte let ved påvisning af de grå hvide vorter. Vi kan evt. anvende et kolposkop til at påvise mindre kondylomer i huden eller slimhinden. Et kolposkop er i princippet en stærk lup med en indbygget kraftig lyskilde. I nogle tilfælde vil det være nødvendigt at tage en vævsprøve til undersøgelse under mikroskop for at stille diagnosen med sikkerhed. Pensling med en svag eddikevandsopløsning kan gøre det lettere for os at se kondylomerne.

Forløb

Kønsvorter kan, som alle andre vorter på kroppen, forsvinde af sig selv uden behandling. Man regner med, at i ca. halvdelen af tilfældene vil vorterne forsvinde af sig selv indenfor en toårig periode. Der er en sammenhæng mellem forekomsten af kondylomer og forekomsten af celleforandringer ved livmoderhalsen, hvorfor man bør være specielt opmærksom på dette.

Behandling

Behandling af kondylomer kan være vanskelig. Et godt resultat afhænger af, at man får fjernet alle viruspartikler.

Da cellerne i slimhinden og huden godt kan indeholde viruspartikler uden at det kan ses, vil der være stor risiko for, at der optræder nye kondylomer efter en tilsyneladende effektiv behandling. Små kondylomer kan oftest behandles med Condylone eller Wartec hjemme. Stofferne ødelægger viruspartiklernes vækstmuligheder. Der må kun anvendes en begrænset mængde Podophyllostoksin over en kortere behandlingsperiode. Podophyllostoksin påføres direkte på kondylomet. Et andet middel til lokalbehandling, som varetages af sygeplejersken her i klinikken, er Verutop. Aldara er et dyrere middel til hjemmebehandling, som styrker organismens egne forsvarsmekanismer, og ødelægger derved kondylomerne og virus. Behandling i klinikken med frysning og varmebehandling er også effektive behandlingsmetoder. Enkelte gange kan det dog blive nødvendigt med henvisning til venerologisk klinik i Århus til Laserbehandling.

Forholdsregler

Kondylomer kan smitte ved samleje, og det er derfor vigtigt, at partneren bliver undersøgt og behandlet. Det vil endvidere være fornuftigt at anvende kondom i behandlingsperioden, selvom det kun er den dækkede del, der beskyttes. Selvom man har haft kønsvorter og er behandlet kan man godt blive smittet igen, hvis man ikke er blevet immun. Hvis du har fast partner og I ikke har brugt kondom, kan din kæreste enten have synlige eller usynlige kønsvorter, eller han kan være immun. Uanset hvad er der alligevel god grund til at anvende kondom for at undgå, at manden ikke får bivirkninger af den creme, du behandles med. HPV

vaccination påvirker ikke udviklingen i kønsvorterne, men HPV-vaccineres og rt kønsvorterne elimineret, vil der være færre med tilbagefald.

Graviditet og kønsvorter

Nogle gravide oplever, at kønsvorter vokser under graviditeten. Oftest bliver de mindre igen efter fødslen. Hvis kønsvorterne bliver meget store, kan de opereres bort før fødslen, men den medicinske behandling må ikke bruges. Fosteret kan smittes med vortevirus, men det er meget sjældent, og langt de fleste gravide med kønsvorter føder helt normalt.